

SVENLJUNGA
KOMMUN

plan

Tillsynsplan för miljö- och hälsoskydd 2024-2026

Beslutat av	Samhällsbyggnadsnämnden
Beslutandedatum	2024-01-30
Ansvarig	Enhetschef miljö och bygg
Revideras	Vid behov
Följas upp	Årligen

Innehållsförteckning

Inledning	4
Beskrivning av tillsynsuppdraget	4
Tillsynsansvaret	4
Styrande dokument	5
Lagstiftning	5
Nationella dokument och mål	5
Regionala dokument och mål	5
Lokala dokument och mål	6
Samverkan	7
Miljösamverkan	7
Sjuhäradskommunerna	8
Tillsynsplan för övrig tid	8
Beskrivning av området	8
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden	8
Tillsynsplanering för varje verksamhetsområde	9
Miljöskydd	9
Vägledande miljö kvalitetsmål för området	9
Tillsynsplanering 2024-2026	10
Förorenade områden	12
Vägledande miljö kvalitetsmål för området	12
Tillsynsplanering 2024-2026	12
Hälsoskydd	14
Vägledande miljö kvalitetsmål för området	14
Tillsynsplanering 2024-2026	15
Små avlopp	17
Vägledande miljö kvalitetsmål för området	17
Tillsynsplanering 2024-2026	17

Naturvård och skyddade områden	18
Vägledande miljö kvalitetsmål för området	18
Tillsynsplanering 2023-2025	18

Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att Samhällsbyggnadsnämnden (nedan kallad nämnden) har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är "Behovsutredning för miljö- och hälsoskydd i Svenljunga kommun 2024-2026".

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning (behovsutredning) om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Svenljunga kommun är nämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska den ansvariga nämnden inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Tillsynsplanen avser 2024 till 2026. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning av kommande års tillsyn. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror planeringen till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsam uppmärksamhet av något slag.

Beskrivning av tillsynsuppdraget

Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen.

Som tillsynsmyndighet ska den ansvariga nämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. Vid brister ska den ansvariga nämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Myndigheten ska också vara kommunens sakkunniga i miljö- och hälsoskyddsfrågor och naturvård, som inte rör ren myndighetsutövning exempelvis gällande bygglov samt detalj- och översiktsplaner.

Styrande dokument

Nämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område.

Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: miljöbalken, smittskyddslagen, lagen om foder och animaliska biprodukter, livsmedelslagen, alkohollagen, strålskyddslagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer samt EU och EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna.

Nämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: kommunallagen, förvaltningslagen, viteslagen, offentlighets- och sekretesslagen och dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i miljöbalken ska tolkas.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2022-2025 och innehåller fokusområden inom sex olika arbetsområden som tillsynsmyndigheterna kan använda som stöd för tillsynsplaneringen. Behovsutredningen visar på de fokusområden som kommunen bör arbeta med och tillsynsplanen de områden som faktiskt blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

Regionala dokument och mål

Länsstyrelsen Västra Götalands satsning för att uppnå de nationella miljömålen; *"Utmaningar och för ett hållbart Västra Götaland"* och tillhörande åtgärdsprogram

berör behovsutredning samt tillsynsplan på så sätt att kommunen har åtagit sig åtta åtgärder varav två åtgärder omfattas av tillsyn. De två åtgärderna som omfattas av tillsyn är *”Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden”* och *”Förbättra inomhusmiljö inom skola och förskola”*.

Lokala dokument och mål

Kommunen har fastställt lokala styrdokument med utgång från miljöbalken. Föreskrifterna påverkar verksamheter och kommuninvånare och deras efterlevnad ska kontrolleras av tillsynsmyndigheten. Det handlar om föreskrifter för kommunens vattenskyddsområden, lokala hälsoskyddsföreskrifter samt lokala styrdokument innehållande riktlinjer för tillsyn exempelvis handlingsplaner för små avlopp. Enheten har även tagit fram en intern handlingsplan för förorenad mark. Andra enheters planer som involverar tillsynsmyndigheten är exempelvis den dagvattenstrategi som kommunen kommer att ta fram.

Det finns ett behov av att förtydliga lokala miljömål för att bättre kunna planera miljöbalkstillsynen utifrån behov och risker.

Kommunen har fullmäktigemål och nämndsmål som tillsammans med behovsutredningen kan ligga till grund till prioriteringar i tillsynsplan. Följande mål har beaktats:

Fullmäktigemål 1: Vi ger barn och unga upp till 30 år förutsättningar för fortsatta studier, sysselsättning och arbete

Nämndmål 1.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn- och unga

Miljö- och byggenheten kan verka för en hälsosam livsstil hos barn och unga genom att under den här målperioden prioritera:

- tillsyn på OVK i skollokaler
- hälsoskyddstillsyn på skola och förskola
- livsmedelskontroller i skolkök samt förskolor och fritidshem med tillagningskök
- att vid hälsoskyddstillsyn och i bygglov följa upp så att strålsäkerhetsmyndighetens gränsvärden för radonhalt inte överskrids i inomhusluften
- ökad information kring hur skadliga emissioner i inomhusmiljön från elektronik, byggnadsmaterial, kemikalier, mögel och inredning och leksaker påverkar hälsan och hur skadliga emissioner i inomhusluften kan minska

Fullmäktigemål 3: Vi skapar en attraktiv kommun för alla

Nämndmål 3.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden.

Miljö- och byggenheten kan bidra till kommunens attraktivitet genom att under den här målperioden prioritera:

- förebyggande tillsyn och kunskapsspridning
- strandskyddstillsyn för att bevara allemansrätten och våra sjönära områden
- att bedriva tillsyn på nedskräpade tomter
- att bedriva tillsyn på förorenad mark

Fullmäktigemål 4: Vi bidrar till minskad miljö- och klimatbelastning

Nämndmål 4.1: Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten

Miljö- och byggenheten kan påverka kvaliteten hos våra grundvattenförekomster, sjöar och vattendrag genom att under den här målperioden prioritera:

- tillsyn inom vattenskyddsområdena

Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverkan med andra vara ett medel. Kommunen ingår i Miljösamverkan Väst, dit både Västra Götaland och Halland tillhör.

Svenljunga har tillsammans med övriga kommuner i Sjuhärad ingått samverkan genom avtal angående tillsynen inom miljöbalkens område. I och med detta finns det möjlighet att kommunernas resurser kan användas mer effektivt.

Miljösamverkan

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbete mellan Länsstyrelsen, de tre kommunalförbunden Skaraborg, Fyrbodal och Boråsregionen/Sjuhärad samt kommunerna i Göteborgsregionen. Miljösamverkan Halland är ett samarbete mellan länets kommuner och Länsstyrelsen. Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Halland har slagits samman och heter numera Miljösamverkan Väst (nedan kallad Miljösamverkan). Länen har samverkat tätt sedan 2014 med bland annat verksamhetsplanering, Mötesplats Goda exempel och chefsamverkan.

Det finns en gemensam vision och värdegrund, *"Det önskade läget"*, i miljösamverkan som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna

i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet och dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. De kommunala miljökontoren eller motsvarande enheterna på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

Sjuhäradskommunerna

Inom Sjuhäradskommunerna sker samverkan genom olika nätverk för bland annat miljöchefer, handläggare för miljötillsyn, hälsoskyddstilltillsyn på lantbruk, små avlopp och strandskydd. Gemensamma utbildningar och i viss mån också projekt diskuteras och genomförs. Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens.

Som beskrivits ovan har kommunerna ingått ett avtal för samverkan. Samverkansavtalet kommer att fungera bäst när alla kommuner samverkar i framtagandet av behovsutredningar och tillsynsplaner. Detta för att kunna planera in kommande samarbeten mellan kommunerna.

Tillsynsplan för övrig tid

Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Detta beskrivs mer utförligt i antagen behovsutredning för år 2024-2026.

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Under 2024 kommer den tid som läggs inom kategorin Övrig tid kan få omprioriteras beroende på vad som sker under året. Det som måste ske först är att följa upp den nya miljöbalkstaxan. Därefter finns det ett behov att blanda annat:

- Förbereda vårt ärendehanteringssystem EDP Vision för att kunna påbörja arbete utifrån Havs- och vattenmyndighetens förslag om riskbaserad tillsyn för

små avlopp, en del tid hamnar under fliken små avlopp och en del tid kan även hamna under Övrig tid.

Det finns en möjlighet att arbetet med digitaliseringen kan komma att påverka Övrig tid. Syftet med verksamhetsutvecklingen är att genom skapande av e-tjänster digitalisera delar av enhetens arbete som exempelvis att få in ansökningar och anmälningsärenden direkt i systemet.

Tillsynsplanering för varje verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas tillsynsplaneringen för varje verksamhetsområde.

Tillsynsplaneringen är indelad i sex övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, naturvård samt administration.

Tillsynsplaneringen utgår från behovsutredningen där man bedömt behovet utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer togs hänsyn till:

- Antal tillsynsobjekt i kommunen.
- Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.
- Uppföljning av utfört arbete (Det kan t.ex. vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period).
- Mängd inkomna ärenden.
- Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.
- Annan förändring i omvärlden, till exempel pandemi.

Som underlag till de uppgifterna om antal objekt och timmar finns ett beräkningsunderlag i form av en Excelfil. I beräkningsunderlaget finns även mer detaljerad information om timmar per område.

Miljöskydd

Vägledande miljö kvalitetsmål för området

Giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, skyddande ozonskikt, ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet, god bebyggd miljö.

Tillsynsplanering 2024-2026

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget totalt 49 verksamheter (14 B-verksamheter och 30 C-verksamheter) som nämnden har tillsynsansvaret för. Dessa har högsta prioritet och de flesta får tillsyn årligen eller vartannat år.

År 2024 får 29 verksamheter tillsyn. Här ingår granskning av inkommande rapporter exempelvis miljörapporter, köldmedier och cisterner.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom miljöskyddsområdet ingår i den händelsestyrda tiden bland annat handläggning av anmälningsärenden eller tillståndsansökningar så som anmälan om avfall för anläggningsändamål, ansökan för att installera en värmepump samt ansökan om tillstånd eller dispens för cisterner.

Tid har avsatts i tillsynsplaneringen för en eventuell ökning av inkommande anmälningsärenden i kommunen som en följd av framtagandet av den nya detaljplanen i Lockryds-området. Det kan vara anmälningar som berör *”Avfall för anläggningsändamål”*, det vill säga placering av vegetationsmassor från området samt nya verksamheter som etablerar sig i kommunen. Likaså kan antalet remisser från byggenheten på längre sikt öka på grund av ökad inflyttning och nybyggnationer i kommunen. I beräkningsmodellen har enheten endast räknat på en mindre ökning av inkommande händelser men det kan bli mer än beräknat.

Behovsprioriterad tid

I kommunen finns i nuläget cirka 213 U-verksamheter i vårt tillsynsregister som nämnden har tillsynsansvaret för. U-verksamheterna är uppdelade i fyra grupper;

- U-verksamheter
- U-jordbruk.
- Sporadisk tillsyn miljöskydd (U-verksamheter)
- Sporadisk tillsyn jordbruk (U-verksamheter)

Samtliga U-verksamheter har i allmänhet ett lägre tillsynsbehov än B- och C-verksamheter. Beroende på tillsynsbehov får de tillsyn 1 gång per år till vart 5:e år. 120 av de 213 U-verksamheterna har ett väldigt lågt tillsynsbehov och en del har aldrig haft ett första tillsynsbesök. Dessa verksamheter ligger på en lista över de verksamheter som får *”Sporadisk tillsyn”* vilket betyder att de får tillsyn vid behov, vilket kan vara när det inkommer ett klagomål på verksamheten eller när det finns

tid över i tillsynsplanen för att göra ett första tillsynsbesök (efter detta besök kan man eventuellt se ett ökat tillsynsbehov och de flyttas från sporadisk tillsyn till den behovsprioriterade tillsynen beroende på tillsynsbehovet). Målet är dock att 30 verksamheter i listan för "Sporadisk tillsyn" ska få tillsyn per år.

Under 2024- 2026 fokuserar enheten på jordbruksverksamheterna inom den här kategorin. Det ska även läggas ytterligare någon heldag på att inventera jordbruksverksamheter i kommunen. Detta gjordes under 2022 samt 2023 och det visade sig att behovet av inventering kommer att fortsätta under ett par år framöver. Samtliga verksamheter som upptäcks läggs på listan för "Sporadisk tillsyn". Detta betyder att listan kan komma att förändras under åren. En del verksamheter kommer att tillkomma och en del kan komma att försvinna beroende på om tillsyn visar att de har ett behov av återkommande tillsyn.

Enheten har samma behov att inventera miljöfarliga verksamheter precis som inom lantbrukstillsynen. Fokus kommer att ligga på verksamheter inom vattenskyddsområden. Arbetet med att inventera verksamheter inom vattenskyddsområden påbörjades under 2023 och kommer att fortsätta i samband med tillsynen inom vattenskyddsområdena.

Tillsynsbehovet för U-verksamheterna har tagits fram genom tidigare erfarenheter av verksamheterna, utifrån tidigare inspektionsrapporter och eventuellt inkomna klagomål. En del verksamheter har aldrig haft tillsyn och prioriteras därför upp.

Enligt den Nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken är ett fokusområde dagvatten. Vilket är ett område där vi måste öka vår kunskap om hur verksamheter kontrollerar sina dagvattenanläggningar alternativ utsläpp till dagvatten.

Ett fokusområde är även fordonstvättar och fordonsverkstäder och Naturvårdsverket driver en tillsynskampanj under våren 2024. Urvalet av U-verksamheter har därför delvis gjorts för att öka möjligheten att kunna delta i tillsynskampanjen med så många verksamheter som är möjligt men med hänsyn till tidigare utförda tillsyner samt tillgängliga resurser.

Tillsynen för behovsprioriterad tid finns sammanställt i tabell 1 nedan.

Tillsynsfrekvens U-verksamheter	Tillsyn 2024	Tillsyn 2025	Tillsyn 2026
Årlig tillsyn – U-verksamheter	10	21	16
Årlig tillsyn – U-verksamheter jordbruk	18	5	4
Sporadisk tillsyn – lågt tillsynsbehov	0	0	10
Sporadisk tillsyn – lågt tillsynsbehov jordbruk	15	30	30
Totalt antal verksamheter som ska få tillsyn	43	56	60

Tabell 1 Sammanställning av tillsyn på U-verksamheter.

Bortprioritering Miljöskydd

Hälften av de mindre jordbruk som ligger under sporadisk tillsyn har prioriterats bort på grund av resursbrist. Antalet verksamheter som kommer att få tillsyn under 2024 har därför prioriterats om från 30 till 15 stycken inom denna kategori.

Ett fåtal andra U-verksamheter (3-4 stycken) har skjutits på för att skapa en jämnare fördelning av antalet tillsynsbesök per år under perioden 2024-2026 samt att verksamheter inom samma kategori får tillsyn samma år för att skapa en samsyn vid bedömningar av de olika verksamheterna.

Under 2024 kommer ett större antal lantbrukstillsyner utföras på mindre U-verksamheter. Detta innebär att en mindre mängd andra miljöfarliga U-verksamheter kommer få tillsynsbesök under 2025 under nästkommande år är fördelningen tvärtom.

Om inget oförutsett händer kommer tillsyn ske utifrån tillsynsplaneringen och ingen bortprioritering av verksamheter kommer att göras under året.

Förorenade områden

Vägledande miljö kvalitetsmål för området

Giftfri miljö.

Tillsynsplanering 2024-2026

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom förorenade områden. Tillsynsbehovet är främst behovsprioriterat och händelsestyrt.

Händelsestyrd tid

I området ingår handläggning av anmälan enligt miljöbalken när föroreningar påträffas vid exempelvis grävarbeten och markarbeten inför byggnationer samt vid klagomål eller tillbud. Vid klagomål och tillbud bedrivs även tillsyn och uppföljning av efterbehandlingsåtgärder/ sanering/ avhjälpandeåtgärder.

Eldning av avfall är den vanligaste typen av inkommande händelser. Ärendet inkommer oftast som ett klagomål. Förutom utredning av ärendet och kravställande på åtgärd görs även en polisanmälan i ärendet. Det kan innebära att vi blir kallade på telefonförhör.

Behovsprioriterad tid

Den huvudsakliga tillsynstiden hamnar under behovsprioriterad tid. Tillsynstakten styrs av det nationella miljö kvalitetsmålet för förorenade områden och mer preciserade regionala delmål.

Det finns även en koppling till samhällsbyggnadsnämndens mål

”Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden”, samt

”Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten”.

Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas.

Följande regionala tilläggs mål finns inom förorenade områden och dessa har använts för att beräkna tillsynsbehovet:

- År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdade.
- År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdade.
- År 2050 är alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdade.

Tillsyn av objekt som ännu inte har identifierats eller inventerats (branschklassats - BKL)

Svenljunga kommun har enligt Länsstyrelsens register 17 objekt som måste ses över. Antalet objekt kan öka då man i miljöskyddstillsynen kan upptäcka nya områden. Enheten anser att minst 4-5 objekt per år ska inventeras, målet för år 2024 är 5 objekt. Objekten kan vara både pågående verksamheter och nedlagda.

Inventering görs utifrån en modell som kallas för MIFO 1. Genom att använda den här modellen får man fram en riskklassning av objektet. Riskklassningen är ett första steg för att avgöra vilka områden man bör gå vidare med. Många områden kan avskrivas i ett senare utredningsskede. Motsvarande insatser kan bli aktuella även för ej identifierade objekt som aktualiseras exempelvis efter tips från allmänheten eller annan tillkommande information, som exempelvis ny information om föroreningar eller föroreningskällor.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden (riskklass 1 och 2)

Under 2024 planeras det att påbörja ett objekt för att sedan kommande år påbörjat ytterligare ett objekt årligen.

Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden (riskklass 3 och 4)

Idag har vi 2 objekt som har påbörjats med riskklass 3 och 4 som går under arbetsnamnen: Mjögäcksdeponin och Bensinmacken i Hillared/Bolg 1:5. Dessa objekt måste prioriteras inom tidsperioden för denna tillsynsplan (2024-2026) men med start för Hillared/Borg under 2024.

Tillsyn av bidragsfinansierade objekt

Tillsyn av objekt där ansvarig saknas hanteras i huvudsak som Egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden fram till dess att det står klart att ansvar saknas. Kommunen har under hösten 2022 ansökt om bidrag för en f.d träindustri i Sexdrega belägen på fastigheten Åhaga 1:7. Bidraget har godkänts och har beviljats för år 2023-2024 vilket betyder att provtagning kan påbörjas av kommunen inklusive det arbete som det medför - Miljötillsyn ska då granska provtagningsplaner samt resultat.

Bortprioritering Förorenade områden

Bedömningen är att det inte lämpligt att göra större bortprioriteringar arbetet med förorenad mark då denna typ av arbete ofta innebär en långdragen process. Det är därför av stor vikt att avsätta resurser detta för att upprätthålla ett kontinuerligt arbete med handläggning för att driva arbetet framåt.

Att starta större ärenden inom arbetsområdet förorenad mark är i regel väldigt komplext när ansvar inte finns kvar för föroreningarna. Därför kommer tillsynsmyndigheten endast starta 2 nya egeninitierade tillsyner (riskklass 3 och 4) vilket innebär att 1 av projekten (Mjögäcksdeponin) i behovsutredningen kommer att bortprioriteras till nästkommande år.

Då enheten fått medel för ytterligare delar av tjänst men samtidigt har besparingar så finns ingen möjlighet att tillsätta ytterligare en handläggare. Samverkansavtalet planeras därför att användas för att köpa in timmar som stöttning i arbetet med förorenad mark.

Hälsoskydd

Vägledande miljö kvalitetsmål för området

Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö.

Tillsynsplanering 2024-2026

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget 43 H-verksamheter (anmälningsskyldiga hälsoskyddsverksamheter) som nämnden har tillsynsansvaret för, varav 34 stycken är skolor, förskolor och fritidshem. Skolorna och förskolorna har högsta prioritet, detta är även ett fokusområde i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken, och får tillsyn regelbundet vartannat år. Utefter samhällsbyggnadsnämndens mål; *Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn och unga*, har enheten skapar egna mål och aktiviteter. I tillsynsplanen ska därför miljö- och hälsoskyddstillsyn prioriteras i lokaler där barn vistas.

Under 2024 får 12 förskolor tillsyn. Verksamheterna berörs av tobakslagen och därför ingår tillsyn på rökfria miljöer i samband med den ordinarie tillsynen.

I övrigt finns 10 stycken verksamheter som har risk för blodsmitta (ex tatueringsverksamheter och fotvårdare) och solarietillsyn. 2 tatuerare är planerade att få tillsyn under 2024.

Var 7:e månad, vilket blir 1-2 gånger per år, mäter kommunen strålning på 12 utvalda platser för att följa upp Tjernobyl-olyckan 1986. Annan miljöövervakning som har lagts under den här kategorin är Luft i Västs luftkvalitetsmätning som sker vid kommunens bibliotek i Svenljunga. Där hjälper kommunen till att sätta upp mätutrustning, byta provtagningskit och skicka in för analys samt delta på årsmöten som arrangeras av Luft i Väst.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljösanktionsavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

Behovsprioriterad tid

I kommunen finns i nuläget cirka 68 för myndigheten kända UH-verksamheter (icke anmälningsskyldiga hälsoskyddsverksamheter), som nämnden har tillsynsansvaret

för. En mindre inventering kommer att utföras under året för att se om det har tillkommit verksamheter i kommunen. Detta är ett arbete som måste ske varje år för att kunna hålla register aktuella över tillsynsobjekt. En dag per år är avsatt i tillsynsplaneringen för att utföra inventeringen. Beroende på vad man hittar under inventeringen kan antal objekt ändras i registret och påverka kommande års tillsyner.

Tillsyn av rökfria miljöer gör som en del av en hälsoskyddstillsyn och är inplanerat för samtliga UH-verksamheter men på grund av placeringen av verksamheterna är det i samtliga fall inte alltid aktuellt. Exempelvis så utförs inte alltid tillsyn över rökfria miljöer om en fotvårdsverksamhet är placerad i en attefallsbyggnad på enskild fastighet. Då allmänheten i större omfattning inte har tillgång till sådana.

Under 2024-2026 kommer bostadstillsyn genomföras i linje med samhällsbyggnadsnämndens mål; *Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa och bibehålla stimulerande livsmiljöer samt bidra till en hälsosammare livsstil för barn och unga*. Under 2024 kommer nytt vägledningsmaterial komma ut gällande bostadstillsyn och fokusområdet för detta tillsområde är att säkerställa att hyresgäster har en god inomhusmiljö.

Tillsynen för behovsprioriterad tid finns sammanställt i tabell 2 nedan.

Tillsynsfrekvens UH-verksamheter	Tillsyn 2024	Tillsyn 2025	Tillsyn 2026
Tillsyn bostadstillsyn samt miljöer lekplatser	6	6	6
Tillsyn UH-verksamheter	10	24	10
Tillsyn rökfria miljöer på UH-verksamheter som inkluderas ovan	10	24	10
Totalt antal verksamheter som ska få tillsyn	16	30	16

Tabell 2 Sammanställning tillsynsplaneringen på UH-verksamheter.

Bortprioritering hälsoskydd

Det finns ett behov av att inventera vilka hälsoskyddsverksamheter som finns i kommunen. Med fastställd budget och nuvarande bemanning och övrig prio i tillsynsplanen finns det inte tillräckligt med resurser för att under de tre kommande åren kunna utföra någon storskalig inventering.

UH-verksamheters behov av tillsyn är fortfarande inte helt utrett då samtliga verksamheter inte har haft ett tillsynsbesök. Eventuellt att man måste prioritera om för kommande år och göra färre tillsyner på anmälningspliktiga objekt för att fokusera på dessa.

Ytterligare en bortprioritering är tillsynen på samlingslokaler som i huvudsak är bygdegårdar. Denna tillsyn skjuts fram ytterligare och planeras in under 2026 istället för som tidigare planerat 2024.

Om inget oförutsett händer kommer tillsyn ske utifrån tillsynsplaneringen och ingen bortprioritering av verksamheter kommer att göras under året.

Små avlopp

Vägledande miljö kvalitetsmål för området

Ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag

Tillsynsplanering 2024-2026

Styrd tid

Ingen Styrd tid förekommer.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, förbud, förhandsbesked med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Mängden inkomna ansökningar och anmälningar påverkas av hur många utskick om tillsyn som sker. Nämnden har som mål att 5 % av de små avlopp, som inte har en godtagbar rening ska åtgärdas årligen. För att uppnå åtgärdstakten på 5 % krävs en tillsynstakt på 250 anläggningar per år och nämnden behöver handlägga minst 125 ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp årligen.

Behovsprioriterad tid

Under hösten 2023 fick 151 fastigheter i södra delen ett informationsbrev om att deras fastighet kommer att få tillsyn under år 2024. Alla fastigheter kommer inte få ett faktiskt besök utan kommer att hanteras på andra sätt, exempelvis kommer fastighetsägaren in med en ansökan om ett nytt avlopp direkt eller så kan det vara en obodd fastighet utan el och vatten som inte kräver något platsbesök.

Bedömningen är att tillsynerna för 2024 är belägna i ett område där det tidigare utförts tillsyn historiskt vilket troligtvis kommer att leda till fler föreläggande med åtgärd och färre andel tillståndsansökningar. Urvalet av området som ska få tillsyn

är baserat på olika avrinningsområden och samtliga anläggningar som får ett besök är minst 10 år gamla.

Tillsynen på små avlopp är på väg att förändras till riskbaserad tillsyn från och med år 2025. Även inrapporteringsystemet till Havs- och vattenmyndigheten kommer att förändras vilket ställer krav på vilka uppgifter som finns registrerade i EDP Vision. Det betyder att tid för arbete med förberedelser och inmatning av uppgifter i EDP Vision krävs. Hur detta arbete kommer att läggas upp är inte bestämt. Eventuellt att man väljer att ta in resurser utanför kommunen i form av studenter. Enheten har idag inte tillräckligt med resurser för att kunna arbeta med detta.

Enligt samhällsbyggnadsnämndens Mål 4.1 *Samhällsbyggnadsnämnden ska värna om kommunens vatten*, så har enheten tagit fram egna mål och aktiviteter. Enligt framtagen aktivitet; *Prioritera tillsyn inom kommunens vattenskyddsområden* så ska de 40 små avloppsanläggningar som har identifierats inom kommunens vattenskyddsområde prioriteras att få tillsyn under perioden 2024-2026. Detta innebär att utöver de 151 utskick som genomförts så kommer cirka 15 ytterligare små avlopp få utskick om tillsyn.

Bortprioritering Små avlopp

Behovet av tillsyn av små avlopp ligger på 250 avlopp per år, det betyder att cirka 84 avloppsanläggningar är bortprioriterade då resurser saknas för att uppnå angivet behov.

Om inget oförutsett händer kommer tillsyn ske utifrån tillsynsplaneringen och ingen bortprioritering av verksamheter kommer att göras under året.

Naturvård och skyddade områden

Vägledande miljö kvalitetsmål för området

Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, Bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmark, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet.

Tillsynsplanering 2023-2025

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att handlägga strandskyddsdispenser, yttra sig över förhandsbesked och bygglov samt bevaka naturvårdsfrågorna i planerings/ exploateringsarbetet.

Nämnden handlägger cirka 35 strandskyddsdispenser per år. Frågor dyker också ofta upp i andra tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel ansökan om bygglov, utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper tillsynen över kommunens skyddade områden, informationsinsatser och inventeringar.

Vattenskyddsområden

I Havs- och vattenmyndighetens åtgärdsprogram, Västerhavets vattendistrikt (åtgärd 3) står att kommunerna ska genomföra regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden samt säkerställa ett långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Inom miljöskyddet kommer en inventering av verksamheter ske inom vattenskyddsområden de kommande åren. Den här tiden redovisas under Miljöskydd.

Kommunen har idag 13 kommunala vattenskyddsområden och tillsynen görs i samband med tillsynen inom miljöskydd. Det finns inga siffror framtagna för det exakta tillsynsbehovet inom detta område.

Strandskydd

Svenljunga är en kommun med mycket vatten som vi är rädda om. Tillgången till och bevarandet av vattenmiljöer bidrar även till kommunens attraktivitet och nämndens mål *"Samhällsbyggnadsnämnden ska bidra till kommunens tillväxt och attraktivitet genom att utveckla och bevara kommunens värden"*. Det finns därför ett behov att bedriva regelbunden tillsyn i områden kring våra sjöar. Genom utsökning i våra kartsystem har 2201 byggnader identifierats inom strandskyddat område. Det är alla typer av byggnader så som bostadshus, uthus, skärmtak osv. 772 byggnader är klassade som bostadshus.

Efter utsökning i kommunens diariesystem har cirka 230 strandskyddsdispenser beviljats sedan år 2000. Hur många dispenser som beviljats mellan 1975 och 2000 är oklart. Enheten har inte arbetat med uppföljning av givna dispenser vilket belystes i samband med att enheten fick tillsyn av länsstyrelsen under hösten 2022. Vi bedömer att det finns ett behov att samtliga givna dispenser följs upp inom en

10 års period vilket innebär att 23 stycken uppföljande strandskyddstillsyner behöver genomföras. Detta antal kommer marginellt öka varje år inom några år då nya dispenser ges årligen.

Tillsynsmyndigheten prioriterar att utföra cirka 22 strandskyddstillsyner och genomföra uppföljning av 9 stycken strandskyddstillsyner baserat på de dispenser som beviljats 2000-2003. Urvalet har gjorts baserat på tiden efter införandet av miljöbalken år 1999 och en gränsdragning har gjorts 2003 då det givits en större mängd dispenser under 2004.

Bortprioritering Naturvård och skyddade områden

Behovet av strandskyddstillsyn är stort enligt fastställd behovsutredning och tillsynsmyndigheten har historiskt sett lagt lite resurser inom detta område då det inte ansetts prioriterat. Behovet har ökat markant i senaste behovsutredningen då ett faktiskt behov tagits fram till skillnad från tidigare behovsutredningar där en nedprioritering gjorts redan i behovsutredningen.

Därför finns en stor osäkerhet kring vilken arbetsbelastning strandskyddstillsynen innebär på längre sikt baserat på den utsökning som gjorts kring antalet byggnader inom strandskyddat område. Utsökningen är gjord baserat på antalet byggnader som ligger inom strandskyddat område. Detta innebär att en fastighet som får tillsyn kan omfattas av flera byggnader och väl ute på plats kan ytterligare åtgärder upptäckas som kan leda till ytterligare ärenden. På grund av osäkerheten finns en risk att fler ärenden startas än vad enheten kan handlägga vilket kan leda till lång handläggningstid och lång återkoppling till berörda.

I dagsläget är det endast 2 miljöhandläggare som har kunskap inom tillsynsområdet strandskydd varav en av dem är ny inom området. Av denna anledning finns det inte heller möjlighet att öka antalet tillsynsärenden.

Därför att tillsynsmyndigheten bortprioriterar majoriteten av behovsbedömt behov och kommer utföra 22 strandskyddstillsyner under 2024 och en utvärdering av utförda tillsyner kommer att göras i kommande tillsynsplaner.

Behovet att följa upp strandskyddstillsyner är 23 stycken per år enligt fastställd behovsutredning men på grund av bristande resurser behöver denna andel minska. En utsökning av givna dispenser har gjorts och samtliga dispenser som givits under 2000-2003 är 9 stycken och dessa kommer då prioriteras.